

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **P.**, so sídlom v B., v dovolacom konaní zastúpenej advokátskou kanceláriou F., so sídlom v B., v mene a na účet ktorej koná D., advokát a konateľ, proti povinnému **D.**, bývajúcemu v M., **o vymoženie 1 510,27 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 1 Er 164/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. decembra 2012, sp. zn. 41 CoE 300/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a**.

Dovolanie oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. decembra 2012, sp. zn. 41 CoE 300/2012 v jeho potvrdzujúcej časti **o d m i e t a**.

Povinnému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor žiadosťou doručenou na Okresný súd Veľký Krtíš 20. januára 2010 požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov /ďalej len „Exekučný poriadok“) a to na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu (zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno 8, IČO: 35 922 761) z 18. novembra 2009, sp. zn. SR 15401/09. Okresný súd Veľký Krtíš poveril súdneho exekútora J. vykonaním exekúcie na základe uvedeného exekučného titulu.

Okresný súd Veľký Krtíš uznesením z 22. júna 2012, č. k. 1 Er 164/2010-19 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnená a povinný uzavreli zmluvu o úvere, ktorú treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu. Bol toho názoru, že rozhodcovská doložka, ktorá bola súčasťou zmluvného dojednania dodávateľa a spotrebiteľa,

je neplatná. Rozhodcovská doložka nebola osobitne dojednaná, keďže sa nachádzala v predtlačенých Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru k Zmluve o úvere, čo neumožňovalo uskutočniť akýkoľvek zásah do textu tohto tlačiva. Povinný ako spotrebiteľ mal jedinú možnosť, a to buď Zmluvu o úvere a tým aj Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré boli jej súčasťou, prijať alebo zmluvu ako takú neuzavrieť. Rozhodcovská doložka, ktorá určuje, že majetkové spory zo Zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace spory budú rozhodované podľa voľby žalobcu buď pred presne určeným rozhodcovským súdom alebo pred všeobecne príslušným súdom, je ustanovením zmluvy, ktorého následkom je znevýhodnenie spotrebiteľa, ktoré sa prejavuje tým, že si oprávnená ako veriteľ v Zmluve o úvere výslovne určila rozhodcovský súd, ktorý bude môcť spory zo zmluvy rozhodovať. Vzhľadom na predmet zmluvy je veriteľ ten, komu vyplýva zo Zmluvy o úvere väčšina práv v nej dohodnutých, a preto je aj subjektom, ktorý si v prevažnej väčšine prípadov môže uplatňovať svoje práva zo Zmluvy o úvere na súde. Súdna prax preukazuje, že oprávnená rieši svoje spory s dlžníkmi takmer vždy pred ňou vybratým rozhodcovským súdom a nie pred príslušným súdom Slovenskej republiky, čím súd považoval v úverovej zmluve zakotvenú možnosť voľby súdu za účelovú, s cieľom zakryť skutočný úmysel oprávnenej riešiť svoje spory zo Zmluvy o úvere pred ňou vybraným rozhodcovským súdom. Preto považoval rozhodcovskú doložku za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok. Oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok nie je preto vykonateľný exekučný titul, z ktorého dôvodu exekúciu zastavil (§ 58 ods. 1 Exekučného poriadku).

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 12. decembra 2012, sp. zn. 41 CoE 300/2012 uznesenie okresného súdu potvrdil a návrh na prerušenie konania zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že exekučný súd správne považoval právny vzťah medzi oprávnenou a povinným založený zmluvou o úvere, za spotrebiteľský právny vzťah, na ktorý sa musia aplikovať normy spotrebiteľského práva. Zmluva o úvere, na základe ktorej bol vydaný exekučný titul, obsahuje podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Takouto podmienkou je rozhodcovská doložka, ktorú okresný súd správne vyhodnotil ako neplatnú. Rozhodcovská doložka nie je v zmluve dojednaná individuálne, čo vyplýva aj z jej zaradenia do Všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako súčasť formulárovej zmluvy o úvere, pričom takto dohodnutá rozhodcovská doložka tak, ako je dojednaná, doslovnému zneniu ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka neodporuje. Ale dôsledkom takto dojednanej

rozhodcovskej doložky je, že oprávnená si ju dohodla sama pre seba, čím uvedené ustanovenie obchádza. Z uvedeného vyplýva, že takto dojednanou rozhodcovskou doložkou došlo k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa. Podpisom tejto zmluvy sa spotrebiteľ vopred vzdal práva na účinnú procesnú ochranu či už z nevedomosti alebo nemožnosti ovplyvniť obsah zmluvy, čo je v podmienkach právneho štátu neprijateľnou podmienkou. Takto dojednaná rozhodcovská doložka je podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná, pričom toto ustanovenie je v súlade so smernicou Rady č. 93/13/EHS o ochrane spotrebiteľov z 5. apríla 1993.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie; uplatnila si aj náhradu trov dovolacieho konania. Navrhla tiež odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia a konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a Súdnemu dvoru Európskej únie na základe čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložiť prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní. K prípustnosti a zároveň dôvodnosti dovolania uviedla, že v konaní súdy: 1. rozhodli „nad rámec zverenej právomoci“ (§ 237 písm. a/ O.s.p.), lebo nesprávne interpretovali ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z. z.“), 2. konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.), lebo rozhodovali o formálnych a materiálnych podmienkach vykonateľnosti exekučného titulu v čase, keď už bolo o nich právoplatne rozhodnuté vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, 3. konali vo veci bez podania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.), 4. odňali oprávnenej možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), a to tým, že s ňou „nekomunikovali o jej právnych a skutkových návrhoch“, konali bez nariadenia pojednávania a vykonali dokazovanie bez jej prítomnosti, čím jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a že súdy nevytýčili pojednávanie, hoci tak boli povinné urobiť (§ 57 ods. 5 Exekučného poriadku). Dovolanie odôvodnila tiež tým, že súdy sa v konaní dopustili inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že napadnuté rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) spočívajúcom na nesprávnej aplikácii a interpretácii § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z. z., a tiež Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Podľa názoru dovolateľky, závery

odvolacieho súdu (že rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán ku škode spotrebiteľa, že žaloby, ktorých cieľom je uspokojenie nárokov z úverových zmlúv podáva v zásade len veriteľ úverového vzťahu na ním zvolený rozhodcovský súd, a že spotrebiteľ si len s ťažkosťou mohol byť vedomý následkov uzavretia rozhodcovskej doložky, a preto /vzhľadom na jeho úroveň informovanosti a vyjednávaciu silu/ nemožno spravodlivo požadovať, aby porozumel jej významu) nie sú zdôvodnené a preukázané, predstavujú nepreukázanú domnienku súdu, ktorá nemá základ v právnych a skutkových súvislostiach. Dovolateľka vyslovila názor, že v danom prípade je nutné požiadať, o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor Európskej únie. Uviedla, že Súdnemu dvoru Európskej únie by mala byť daná príležitosť komplexne posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty vyplývajúcej z doterajšieho únieového práva a následnej aplikácii vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky.

Povinný, ani súdny exekútor sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadřili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti (dovoláním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. Následne skúmal dôvodnosť návrhu oprávnenej na prerušenie konania a dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je daný dôvod na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s ustanovením § 243c O.s.p.

Konanie pred Súdny dvorom o predbežnej otázke, má povahu osobitného nesorového a medzitémneho konania, v ktorom Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože Súdny dvor v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

Ustanovenie § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ukladá súdu povinnosť prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiada Súdny dvor o rozhodnutie o predbežnej

otázke, lebo je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Rozhodnutie o aplikovateľnosti únievého práva (tiež jeho výklade, prípadne jeho platnosti) musí bezprostredne súvisieť so sporom prejednávaným vnútroštátnym súdom, t. j. musí spor determinovať po právnej stránke. Súčasne prejudiciálna otázka nesmie byť zjavne nepodstatná k prebiehajúcemu konaniu, jej možné zodpovedanie musí mať reálny dosah na prebiehajúce konanie. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva a návrhu účastníka na prerušenie konania v zmysle § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. nevyhovie, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá (v takom prípade) procesnú vadu konania ani v zmysle § 237 písm. f/ a ani v zmysle písm. g/ O.s.p. (viď R 61/2013).

V danom prípade zo spisu vyplýva, že súdy nižších stupňov nevzťahovali na vec právne normy komunitárneho práva, ktoré by si vyžadovali výklad Súdnym dvorom Európskej únie. Oprávnenou v podanom dovolaní bližšie špecifikované prejudiciálne otázky neboli pre rozhodnutie v danej veci ani právne relevantné. V tejto veci nešlo totiž o prípad individuálne dojednanej rozhodcovskej doložky a ostatné dve oprávnenou navrhnuté otázky sa týkajú posúdenia súladu konkrétnej rozhodcovskej doložky, resp. konkrétneho rozhodnutia vnútroštátneho súdu s komunitárnym právom a nesmerujú k potrebe jednotného výkladu komunitárneho práva. Nie je preto daný žiadny dôvod, pre ktorý by malo byť vyhovené podanému návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť a dospel k záveru, že dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci však nemožno podriadiť pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 1 písm. a/, písm. b/ O.s.p., ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Dovolanie teda v zmysle týchto ustanovení nie je prípustné.

1. Dovolateľka v dovolaní namieta, že súdy rozhodli nad rámec zverenej právomoci (§ 237 písm. a/ O.s.p.).

Právomoc súdu je upravená v ustanoveniach § 7 a § 8 Občianskeho súdneho poriadku; jej nedostatok sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má za následok zastavenie konania a (prípadné) postúpenie veci inému orgánu.

Dovolateľka v predmetnej veci vadu konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzovala z toho, že súdy vôbec nemali právomoc konať a rozhodovať. Ich právomoc v exekučnom konaní nepopierala. Namietala, že súdy sa nesprávnou a ústavne nesúladnou interpretáciou § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a ustanovenia § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní postavili do pozície orgánu vykonávajúceho komplexné preskúmanie exekučného titulu metódou, ktorá v rámci zverenej právomoci exekučným súdom neprináleží. Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľka namietala nesprávnu aplikáciu a výklad zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov a Zákona o rozhodcovskom konaní. Keďže v predmetnej veci boli rozhodnutia súdov vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva priamo zo zákona (napr. z ustanovenia § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku), súdy rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci. Námetka dovolateľky o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. nie je preto dôvodná.

2. Dovolateľka v dovolaní tvrdila, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. d/ O.s.p., lebo o formálnych a materiálnych podmienkach vykonateľnosti exekučného titulu už bolo právoplatne rozhodnuté vydaním poverenia na vykonanie exekúcie.

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom

konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

Z obsahu spisu vyplýva, že súdny exekútor, ktorému oprávnená doručila návrh na vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku, požiadal súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a že exekučný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie.

Poverenie súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu, je individuálny právno-aplikačný akt, ktorý má priame právne účinky len voči osobe súdneho exekútora. Ide o procesný úkon exekučného súdu adresovaný súdnemu exekútorovi, na základe ktorého súdny exekútor môže začať vykonávať exekúciu (§ 36 ods. 2 druhá veta Exekučného poriadku), a ktorým súdny exekútor preukazuje svoje oprávnenie vykonávať exekúciu (k tomu vid' bližšie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. februára 2012, sp. zn. 5 Cdo 205/2011, a tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. júna 2012, sp. zn. III. ÚS 254/2012).

Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, nie je rozhodnutím o veci samej, a preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

Oprávnená neopodstatnene namieta, že v konaní pred súdmi nižších stupňov došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. d/ O.s.p.

3. Konanie nie je zaťažené ani vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., lebo v predmetnej veci nebol zistený nedostatok návrhu na začatie konania. Exekučný súd totiž v danej veci začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, o ktorej bol povinný rozhodnúť do 15 dní od jej doručenia (§ 44 Exekučného poriadku). V tomto prípade z určujúceho – obsahového – hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) zo strany oprávnenej ani nejde o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., ale o námietku inú, ktorú oprávnená uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti postupu a právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia.

4. Dovolateľka ďalej namieta, že v konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

O odňatie možnosti konať pred súdom ako o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania ide v prípade nesprávneho postupu súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým (postupom) sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania, ktoré mu priznáva platná právna úprava za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

K odňatiu možnosti oprávnenej pred súdom konať a k porušeniu jej práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd malo (podľa jej názoru) dôjsť tým, že súd prvého stupňa exekučné konanie zastavil, hoci pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky.

Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd i exekučný súd správne posúdili splnenie podmienok pre zastavenie exekučného konania (po predchádzajúcom vydaní poverenia na vykonanie exekúcie).

Pokiaľ oprávnená v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený, a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej (resp. platnej) rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky).

Skúmaním nekalej povahy rozhodcovskej doložky (dohodnutej v spotrebiteľskej veci, t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu, ktorým je právny vzťah založený právnou skutočnosťou – spotrebiteľskou zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovení § 57 a 58 Exekučného poriadku. Exekučný súd má totiž povinnosť počas celého exekučného konania skúmať, či sa vykonanie exekúcie navrhuje na podklade vykonateľného exekučného titulu (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 52/2010, sp. zn. 3 Cdo 210/2011, sp. zn. 6 Cdo 135/2012).

Takéto oprávnenie má exekučný súd aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej

zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní. V prípade zisteného nedostatku v tomto smere je exekučný súd oprávnený konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného. Dovolací súd sa stotožňuje so závermi odvolacieho a exekučného súdu a v podrobnostiach na ne poukazuje.

Dovolací súd najmä v otázke nevyváženosti rozhodcovskej doložky považuje za potrebné doplniť, že z jej obsahu je očividné, že zatiaľ, čo oprávnená má zjavne rad výhod v porovnaní so situáciou, ak by bola vec prejednávaná riadnymi súdmi, je ťažké nájsť nejaké výhody pre povinného. V rámci právneho vzťahu vzniknutého zo spotrebiteľského úveru, je to spravidla veriteľ (oprávnená), kto podá návrh na začatie konania proti spotrebiteľovi, ktorý úver získal. Veriteľ môže na základe predmetnej rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému orgánu, ktorý si sám zvolil, (rozhodcovské konania a výber rozhodcu sa uskutočňujú podľa interných pravidiel rozhodcovského súdu, ktoré v čase uzavretia zmluvy o úvere spotrebiteľom neboli sprístupnené) a tým vylúčiť prejednanie veci pred súdom, ktorý by bol inak príslušný. Na základe tejto rozhodcovskej doložky spotrebiteľ (povinný) ešte pred vznikom akéhokoľvek sporu, stráca právo brániť sa voči takýmto nárokom na riadnom súde v obvode jeho bydliska (ten by bol v prípade sporu pred súdom v zmysle § 84 a 85 ods. 1 O.s.p. miestne príslušný). Keďže oprávnenou zvolený rozhodcovský orgán má sídlo v Bratislave (rovnako ako oprávnená), povinný by musel, na rozdiel od oprávnenej, prekonať značnú vzdialenosť z miesta jeho bydliska do Bratislavy, čím sa značne sťažuje povinnému prístup k spravodlivosti. Povinný nebol oprávnenou riadne a konkrétne vopred informovaný o dôsledkoch takejto rozhodcovskej doložky. Výsledkom uplatňovania predmetnej rozhodcovskej doložky zo strany oprávnenej je, že jej nároky ňou zvolený rozhodcovský orgán priznáva bez akéhokoľvek posúdenia podľa uplatniteľných právnych predpisov, najmä predpisov na ochranu spotrebiteľa. Pritom neexistujú žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečovali skutočné dodržiavanie práva, najmä pravidiel na ochranu spotrebiteľa zo strany rozhodcovského orgánu.

Oprávnená preto neopodstatnene namieta, že záver odvolacieho súdu, podľa ktorého rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán ku škode spotrebiteľa, predstavuje nepreukázanú domnienku súdu, ktorá nemá základ v právnych a skutkových súvislostiach.

Oprávnená odňatie možnosti konať pred súdom odôvodnila tiež tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jej účasti a tým jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či je exekučný titul formálne a materiálne vykonateľný. Exekučný súd v tomto štádiu (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu, prípadne ďalších oprávneným predložených listín. Nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Uvedené platí obdobne aj vtedy, ak exekučný súd skúma otázku vykonateľnosti exekučného titulu v neskorších štádiách exekučného konania.

V posudzovanej veci sa preto oboznamovanie obsahu rozhodcovského rozsudku a ďalších listín (úverovej zmluvy obsahujúcej rozhodcovskú doložku) zamerané na posúdenie, či daný exekučný titul je formálne a materiálne vykonateľný, nemuselo vykonať na pojednávaní, za prítomnosti oprávnenej a povinného. Napokon, rozhodcovský rozsudok ako aj úverovú zmluvu, ako jediný dôkaz pre posúdenie spôsobilosti rozhodcovského rozsudku byť exekučným titulom, predkladala súdu oprávnená a teda obsah týchto listín jej bol bezpochyby známy.

Treba dodať, že z pohľadu „materiálneho“ oprávnená mala možnosť vyjadriť sa k postupu okresného súdu, čo aj využila v rámci ňou podaného opravného prostriedku (odvolania) a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberal aj krajský súd. Z hľadiska princípu materiálnej pravdy reálny proces v danej veci teda zabezpečil, že sa konajúce súdy v rámci inštančného postupu zaoberali aj dôvodmi uvádzanými

oprávnenou v súvislosti s neprijateľnosťou zmluvnej podmienky, aj keď nie podľa predstáv oprávnenej.

K odňatiu možnosti oprávnenej konať pred súdom nedošlo ani tým, že exekučný súd nenariadil v zmysle § 57 ods. 5 Exekučného poriadku ústne pojednávanie, lebo v čase rozhodovania tohto súdu uvedená povinnosť zo zákona nevyplývala. Exekučný súd totiž rozhodol 22. júna 2012 a novela zákona č. 230/2012 ukladajúca povinnosť nariadiť pojednávanie nadobudla účinnosť až 8. augusta 2012.

5. Dovolateľkou namietaná neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov a nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorých tieto rozhodnutia spočívajú, nie sú vady konania v zmysle § 237 O.s.p. a prípustnosť dovolania nezakladajú.

Keďže prípustnosť dovolania oprávnenej nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že v dovolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2014

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková